Dosarul: nr.2a-325/24(2-23055741-02-2a-23012024)
Prima instanță: Judecătoria Strășeni (sediul Călărași), judecător - V. Arhip

D E C I Z I E

02 iulie 2024 municipiul Chişinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău

Avînd în componenţă:
Preşedintele şedinţei, judecătorul Ruxanda Pulbere
Judecătorii: Andrei Cașcaval și Dorin Dulghieru

examinând în procedură scrisă, apelul declarat de OCN ”*****” SRL, în cauza civilă, examinată în procedura cererilor cu valoare redusă, la cererea de chemare în judecată depusă de OCN ”*****” SRL împotriva lui *****cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată, împotriva hotărârii Judecătoriei Strășeni (sediul Călărași) din 30.10.2023, prin care acțiunea a fost admisă parțial, -

A C O N S T A T A T:

Pretențiile reclamantului:

1. La data de 14.04.2023 OCN „*****” SRL s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui *****cu privire la încasarea datoriei în sumă de 5000 lei, cu titlu de credit nerambursat și a sumei de 5000 lei, cu titlu de penalitate de întârziere, precum și compensarea a cheltuielilor de judecată.
2. În motivarea cererii de chemare în judecată, a invocat că, conform contractului de împrumut nr.091483 din 15.07.2022, O.C.N. „*****” S.R.L. a acordat cet.*****un împrumut în sumă de 5000 lei, iar *****, s-a obligat să restituie suma primită, să achite dobânda şi alte plăţi aferente, în termen de 30 zile de la data semnării contractului, ulterior împrumutatul nu şi-a executat obligaţiile asumate în temeiul contractului de împrumut.
3. Prin urmare, în scopul soluţionării amiabile a litigiului, în adresa debitorului a fost expediată cerere de soluţionare prealabilă, prin care acestuia i-au fost comunicate pretenţiile O.C.N. „*****” S.R.L. şi posibilitatea de a achita datoria în termen de 7 zile calendaristice. Cererea însă a rămas fără răspuns şi satisfacere.
4. A solicitat reclamantul încasarea de la *****în beneficiul O.C.N. „*****” S.R.L., a datoriei în mărime de 10000 lei, compusă din suma de 5000 lei, cu titlu de

sumă restantă a împrumutului și 5000 lei, cu titlu de penalitate de întârziere, a taxei de stat în cuantum de 300 lei şi a cheltuielilor pentru asistenţă juridică în suma de 492 lei.

Poziția instanței de fond:

5. Prin hotărârea Judecătoriei Strășeni (sediul Călărași) din 30.10.2023, acțiunea a fost admisă parțial.

6. S-a încasat de la *****în beneficiul OCN „*****” SRL împrumutul neachitat în sumă de 5000 de lei și cheltuielile de judecată compuse din taxa de stat în mărime de 270 lei și cheltuielile de asistență juridică în sumă de 300 de lei. În rest pretențiile s-au respins ca neîntemeiate.

Solicitarea apelantului:

7. Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la data de 17.11.2023, OCN ”*****” SRL, în termenul prevăzut de lege, a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Strășeni (sediul Călărași) din 30.10.2023.

Argumentele participanților la proces:

8. În motivarea cererii de apel, apelantul a invocat că, hotărârea instanţei de fond este parţial neîntemeiată, nefondată şi pasibilă de a fi casată de instanţa de apel în partea în care a fost respinsă.

9. Menționează apelantul că, instanța de fond la adoptarea soluţiei de respingere a acţiunii, a reţinut existenţa raporturilor juridice de împrumut, fapt pentru care a dispus încasarea din contul debitorului *****în beneficiul OCN „*****” SRL a creditului în mărime de 5000 lei şi a cheltuielilor de judecată. Însă, în partea încasării penalităţii în mărime de 5000 lei instanţa de fond a respins acţiunea pe motiv că, creditorul este în drept de a pretinde doar la restituirea sumei iniţial debursate, fără revendicarea altor plăţi de la debitor.

10. Susține apelantul că, potrivit art.7 alin.(2) şi (5) CPC, legea nouă este aplicabilă situaţiilor juridice în curs de realizare la data intrării sale în vigoare. Dacă legea nouă nu prevede altfel, clauzele unui act juridic încheiat anterior intrării în vigoare a legii noi contrare dispoziţiilor ei imperative sânt, de la această dată, lipsite de orice efect juridic.

11. Invocă și prevederile art.947 Cod civil, care stipulează că, (1) Clauza penală este o prevedere contractuală prin care părţile evaluează anticipat prejudiciul, stipulând că debitorul, în cazul neexecutării obligaţiei, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun (penalitate). (2) Prin clauză penală se poate garanta numai o creanţă valabilă. (3) Penalitatea poate fi stipulată în mărime fixă sau sub forma unei cote din valoarea obligaţiei garantate prin clauza penală sau a părţii neexecutate, inclusiv sub forma unei dobânzi de întârziere”.

12. Totodată, indică că, conform pct.3.5. al contractului, împrumutătorul are dreptul să recurgă la serviciile terţelor persoane în vederea recuperării sumelor restante, inclusiv şi pentru măsuri judiciare. în cazul recurgerii la măsuri judiciare

împrumutatul are dreptul să perceapă o taxă de recuperare şi să aplice penalităţi de întârziere în mărime de 0,04% pentru toate zilele de întârziere după expirarea contractului.
13. Susține apelantul că, în cererea de chemare în judecată a fost admisă o eroare mecanică la valoarea penalităţii inserate în calculul penalităţii. însă în situaţia în care, în contract a fost prevăzută o penalitate legală și adaptată la prevederile legii, consideră că excluderea totală a acestei de către instanța de fond este neîntemeiată.
14. Astfel, penalitatea urma a fi încasată în limitele valorii convenţionale a penalităţii şi care o concretizează în faţa instanţei de apel, având în vedere scurgerea unei perioade suplimentare: 5000 lei x 0,04% x 700 zile = 1400 lei.
15. Menționează că, deşi instanţa de fond reţine un plafon legal a sumelor ce pot fi încasate din contul debitorului, totuşi a dispus respingerea totală a pretenţiei de încasare a penalităţii din contul debitorului *****, ceea ce în opinia apelantului este inechitabil.
16. Mai mult ca atât, în contract a fost prevăzut şi o dobândă contractuală rezonabilă în mărime de 1250 lei, care urma a fi încasată de instanţa de fond, şi asupra căreia instanţa de fond nu sa expus.
17. Consideră apelantul că, instanţa de fond prin dispoziţiile sale a transformat contractul de credit, dintr-un oneros într-unul cu titlu gratuit. Aceasta în situaţia în care, contractul de credit spre deosebire de contractul de împrumut nu poate fi încheiat cu titlu gratuit, în virtutea faptului că partea care acordă mijloacele financiare este o organizaţie comercială, cu scop de profit.
18. Menționează apelantul că, clauza penală are forţă obligatorie între părţile contractante şi se impune a fi respectată întocmai şi de instanţele de judecată, în acest context, clauza penală înlătură orice putinţă de apreciere din partea instanţei privitoare la existenţa şi întinderea prejudiciului suferit de creditor, deoarece această apreciere a fost făcută anticipat, de către părţile contractante.
19. Astfel, apelantul consideră ca neîntemeiată concluzia primei instanţe cu privire la respingerea pretenţiei reclamantului/apelant OCN „*****” SRL privind încasarea penalităţii contractuale în mărimea solicitată şi derivată din fiecare contract, or, s-a constatat o neexecutare esenţială a obligaţiilor asumate prin contractul de credit prin nerambursarea în termen a creditului din partea debitorului.

Procedura de examinare:

20. Colegiul civil notează că, cauza din speță a fost examinată în fond în procedura cererilor cu valoare redusă și astfel, în ordinea art.276^4 alin.(5) CPC, a dispus examinarea cererii de apel în procedură scrisă, prevederile art.276^3 CPC fiind aplicate corespunzător.

Termenul de declarare a apelului:

21. În conformitate cu prevederile art.362 alin.(1) CPC, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

22. Din materialele cauzei rezultă că, dispozitivul hotărârii instanţei de fond a fost pronunțat la 30 octombrie 2023, iar cererea de apel a fost depusă la data de la 17 noiembrie 2023, prin urmare Colegiul constată că, apelul este depus în interiorul termenului legal.

Aprecierea instanței de apel:

23. În conformitate cu art.385 lit.a) Codul de procedură civilă, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul și să mențină hotărârea primei instanțe.

24. Potrivit dispozițiilor art.118 alin.(1) CPC, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

25. Articolul 130 alin.(1) CPC statuează că instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

26. În temeiul art.240 alin.(1) CPC, la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării pricinii şi admisibilitatea acţiunii.

27. În conformitate cu prevederile art.276^2 Cod de procedură civilă, dacă valoarea cererii în cauzele de încasare a unei sume de bani nu depăşeşte 10 salarii medii pe economie prognozate la data sesizării instanţei, fără a se lua în considerare dobânzile, penalităţile, cheltuielile de judecată şi alte venituri accesorii, această cerere se examinează ca cerere cu valoare redusă. Procedura reglementată de prezentul capitol nu se aplică în materie fiscală, vamală sau în cazul răspunderii pentru prejudiciul cauzat de o autoritate publică ori de o persoană cu funcţie de răspundere şi al răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin acţiunile ilegale ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanţelor de judecată, precum şi în cazul litigiilor cu privire la drepturile nepatrimoniale. Dispoziţiile prezentului cod privind procedura contencioasă se aplică la examinarea cererilor cu valoare redusă în măsura în care dispoziţiile prezentului capitol nu prevăd altfel.

28. Potrivit prevederilor art.276^3 Cod de procedură civilă, procedura cu privire la cererile cu valoare redusă este scrisă. Judecătorul poate dispune citarea participanților la proces dacă apreciază acest fapt ca fiind necesar sau dacă admite solicitarea uneia dintre părţi de a examina cererea în şedinţă publică. Judecătorul poate să respingă o astfel de solicitare în cazul în care consideră că, ținând cont de împrejurările cauzei, nu sânt necesare dezbateri publice. Respingerea se dispune printr-o încheiere motivată care poate fi atacată odată cu fondul. În termen de 30 de zile de la comunicarea cererii de chemare în judecată şi a înscrisurilor anexate, inclusiv în cazul comunicării prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, pârâtul prezintă instanţei judecătoreşti şi reclamantului o referinţă, precum şi copii de pe înscrisurile necesare.

Pârâtul poate depune o cerere reconvenţională în condiţiile art. art.172 şi 173 Cod de procedură civilă, doar dacă valoarea acţiunii reconvenţionale nu depăşeşte valoarea admisibilă şi condiţiile legale de exercitare a cererii iniţiale cu valoare redusă. Dacă din materialele cauzei rezultă că cererea nu poate fi examinată în ordinea stabilită pentru cererile cu valoare redusă, judecătorul, prin încheiere motivată care poate fi atacată odată cu fondul, dispune examinarea cauzei în ordine generală. În acest caz, prevederile prezentului capitol sânt inaplicabile.

29. Totodată, potrivit prevederilor art.276^4 Cod de procedură civilă, instanţa soluţionează cauza şi adoptă dispozitivul hotărârii într-un termen de cel mult 6 luni de la data depunerii cererii. Dacă, după ce i s-au comunicat cererea de chemare în judecată şi înscrisurile anexate, pârâtul nu depune referinţă, soluţionarea cererii se face în baza materialelor anexate la dosar. Hotărârea judecătorească adoptată se publică pe pagina web a instanţei judecătoreşti şi se comunică participanţilor la proces, inclusiv prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor. Hotărîrea judecătorească poate fi atacată cu apel, care se examinează în condiţiile prezentului cod. Deciziile instanţei de apel nu se supun recursului, fiind definitive şi irevocabile de la pronunţare. Instanţa de apel examinează cererea de apel în procedură scrisă sau cu citarea participanţilor la proces, prevederile art.276^3 fiind aplicabile corespunzător.

30. În conformitate cu prevederile art.373 alin.alin.(1), (2), (5) CPC, instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă.

31. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea pricinii, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

32. Astfel, prevederile legale enunţate în mod expres obligă instanţa de apel să verifice circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

33. Din conţinutul celor relatate Colegiul reţine că, sarcina instanţei de apel derivă reieşind din dispoziţiile art.373 alin.alin.(1), (2), (5) CPC, în condiţiile în care instanţa de fond a soluţionat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acţiunii în raport cu concluziile reţinute de către aceasta.

34. Colegiul civil reiterează că, instanţa de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligaţia să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanţei inferioare. (HirroBalani c. Spaniei,

nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

35. Așadar, Colegiul civil verificând în raport cu prevederile art.art.238-241 CPC, legalitatea şi temeinicia hotărârii primei instanțe, constată că aceasta urmează a fi menținută, or, instanţa de fond corect a elucidat şi constatat circumstanțele cauzei, a verificat şi apreciat obiectiv probele prezente la materialele cauzei în vederea admiterii parțiale a acțiunii din speță, stabilind corect circumstanțele de fapt și aplicând corect legislația pertinentă ce guvernează raportul litigios.

Circumstanțele de fapt ale pricinii:

36. Din materialele cauzei rezultă că, la data de 15.07.2022, între *****și OCN „*****” SRL a fost încheiat contractul de credit cu nr.091483, prin care OCN „*****” SRL s-a obligat să acorde lui *****un împrumut în sumă de 6000 lei cu termenul final de rambursare la data de 15.07.2022, iar împrumutatul s-a obligat să-l restituie în termenii şi în mărimea prevăzută de contract și în ordinea prestabilită în graficul de rambursare a împrumutului (f.d.5).

37. Prin ordinului de eliberare a numerarului nr.091483 din 15.07.2022, *****a recepționat în numerar suma împrumutată de la OCN „*****” SRL (f.d.8).

38. Tot actele cauzei atestă că, *****a recepționat notificarea de soluționare prealabilă a litigiului la 15.02.2023 (f.d.12).

39. La data de 14.04.2023, OCN „*****” SRL s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui *****privind încasarea datoriei în sumă de 5000 lei, cu titlu de credit nerambursat și a sumei de 5000 lei, cu titlu de penalitate de întârziere, precum și compensarea a cheltuielilor de judecată.

40. În conformitate cu art.774 alin.(1) Cod civil, în virtutea raportului obligaţional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestaţii, iar debitorul este ţinut să o execute. Prestaţia poate consta în a da, a face sau a nu face.

41. În acord cu prevederile art.776 Cod civil, obligaţiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) şi din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condiţiile legii.

42. Conform art.858 alin.(1) și (2) Cod civil, temeiul executării rezidă în existenţa unei obligaţii. Obligaţia trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credinţă, la locul şi în momentul stabilit.

43. În temeiul art.901 alin.(1) Cod civil, atunci când, fără justificare, debitorul nu își execută obligația, creditorul poate, în condițiile legii și, după caz, ale contractului, la alegerea sa: a) să ceară executarea silită a obligației; b) să suspende executarea obligației corelative; c) să reducă obligația sa corelativă; d) să recurgă la rezoluțiunea contractului; e) să ceară plata de despăgubiri pentru prejudiciul suferit prin neexecutare; f) să exercite orice alt mijloc juridic de apărare, prevăzut de lege sau contract, pentru realizarea dreptului său încălcat prin neexecutare.

44. În corespundere cu prevederile art.901 alin.(4) Cod civil, mijloacele juridice de apărare prevăzute la alin.(1) care sânt compatibile pot fi cumulate. În special, creditorul nu este lipsit de dreptul la despăgubiri prin recurgerea la oricare alt mijloc.

45. În temeiul art.901 alin.(5) Cod civil, neexecutarea obligației înseamnă orice abatere, cu sau fără justificare, de la executarea corespunzătoare a obligației și include neexecutarea totală sau parțială a obligației, executarea necorespunzătoare sau cu întârziere a obligației.
46. Conform art.1242 alin.(1) Cod civil (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.66-75 art.132 din 01.03.2019), prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietate celeilalte părți (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeași sumă sau bunuri de același gen, calitate şi cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date.
47. În acord cu art.1247 alin.(1) Cod civil, împrumutatul trebuie să restituie împrumutul în termenul şi în modul stabilit în contract. Dacă nu au fost stabilite dobânzi, el are dreptul să restituie împrumutul şi până la expirarea termenului. O asemenea restituire are ca efect rezoluțiunea împrumutului.
48. Prevederile art.1248 alin.(1) și (2) Cod civil, stipulează că în cazul în care împrumutatul nu restituie în termen împrumutul, dispozițiile art.942 se aplică în modul corespunzător dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Dacă în contract este prevăzută restituirea împrumutului în rate și împrumutatul nu le restituie în modul stabilit, împrumutătorul poate cere restituirea imediată a întregului împrumut și a dobânzii aferente în condițiile stabilite la art.864 alin.(2) și (4) Cod civil.
49. Raportând circumstanțele cauzei expuse supra la prevederile legale, Colegiul civil consideră că instanța de fond corect a stabilit necesitatea de a respinge cerința reclamantului/apelant privind încasarea penalității de întârziere pentru perioada de întârziere de 125 zile calculate începând cu data scadenței -11.01.2022.
50. La caz, se reiterează că, contractul de credit nr.920696 încheiat între OCN „*****” SRL și *****la 15.07.2022, la p.3.5 prevede plata unei penalități de întârziere de 0,04% pentru toate zilele de întârziere după expirarea contractului, însă în cererea de chemare în judecată, reclamantul a indicat că în contractul încheiat între părți, la pct.3.3 se prevede plata unei penalități zilnice de întârziere echivalentă cu 0,8% zi din suma restantă.
51. Prin urmare, Colegiul stabilește că solicitarea reclamantului a fost corect respinsă, ori acesta se bazează pe clauza contractuală inexistentă și negociată în prealabil.
52. În aceste circumstanțe, instanța de fond corect a ajuns la concluzia de respinge cerințele reclamantului în această parte, iar la caz se statuează că, prin cererea de apel depusă nu s-au prezentat careva alte probe suplimentare pentru a confirma poziția sa.
53. Astfel se resping ca neîntemeiate afirmațiile apelantului, precum că instanța de fond eronat a aplicat normele legale, or soluția primei instanțe este rezultatul unei interpretări corecte a normelor de drept material, cu aprecierea juridică cuvenită a probelor în conformitate cu art.130 CPC și respectării prevederilor art.art.121-art.122 CPC.

54. Față de cele ce preced și având în vedere că hotărârea Judecătoriei Strășeni (sediul Călărași) din 30.10.2023, este întemeiată și legală, iar criticele invocate de către apelant sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău ajunge la concluzia de a respinge cererea de apel și de a menține hotărârea primei instanțe.
55. În conformitate cu prevederile art.art.276^4, 385 lit.a), 389-390, 394 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău, -

D E C I D E:

Se respinge apelul declarat de OCN ”*****” SRL.

Se menține hotărârea Judecătoriei Strășeni (sediul Călărași) din 30.10.2023, pronunțată în cauza civilă, examinată în procedura cererilor cu valoare redusă, la cererea de chemare în judecată depusă de OCN ”*****” SRL împotriva lui *****cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată.

Decizia este definitivă și irevocabilă și nu se supune nici unei căi de atac.

Preşedintele şedinţei,
Judecătorul Ruxanda Pulbere

Judecătorii: Andrei Cașcaval

Dorin Dulghieru